

LIETUVIS

O maior e mais antigo jornal lithuano na America do Sul
Didžiausias ir seniausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje.

Prenumeratos kaina:

Brazilijoje metams 12 milreisu, pusmečiui 6\$000. Pietų ir Šiaurės Amerikoje: metams 15 milreisu, pusm. 8 milr.
Lietuvoje ir kitur užsieny metams 20 milr pusmečiui 10 milr.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS
ADRESAS:

Rua Bandeirantes, 474 Tel. 4-3925
Caixa Postal 1764 São Paulo.

Lietuvių S-gos Brazilijoje Organas
Leidėjas: LIETUVIU S-GA BRAZILIJOJ
Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz Moreira Landim
Faktinis Redaktorius
Stasys Vancevičius
Rankraščius redakcija taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų rankraščių nesaugo ir savo lėšomis negražina.

10-ti METAI.

SÃO PAULO, 1938 m. Spalių - Outubro mėn. 8 d.

NR. 41 (509)

VILNIUS MŪSU BUVO MŪSU BUS!

Aštuonioliktos gedulo sukaktuvės.

Šiais metais spalį 9 dieną sukanka lygiai aštuoniolika metų nuo tos dienos, kada lenkai smurtu pagrobė Lietuvos sostinę Vilnių. Tą dieną liūdi viso pasaulio lietuviai, prisimindami grubonišką lenkų žygį, kuris liko įrašytas į Lietuvos atgimimo istoriją.

Tai buvo 1919 m. sausio mėn. 1 d. kuomet vokiečiai baigę savo dienas Vilniuje nuėmė nuo pilies kalno viršūnės savo tris metus Lietuvą slėgusią vėliavą. Lenkai manė jau savo pakelti, bet lietuviai pamatę, kad vergijos vėliavos nebėr, pasiskubino pirma pakelti savo trispalvę. Tai buvo Naujų Metų diena, po pietų. Tuo laiku karininkas Škirpa (dabar Lietuvos ministeris Varšuvoje) dar su vienu kariu išsirinko 7 karius, liepė užsitaisyti šautuvus ir važiuoti su jais. Kur jie manė važiuoti — nieks nežinojo, bet visi manė, kad bus kur nors susirėmimas su priešais. Nežiūrint to, visi kareiviai be galo norėjo važiuoti, ir tie kurie paliko kareivinėse labai nuliūdo, manydami, kad juos palaikė bailiais. Tai buvo didelė naujiena, nes iki šiol nieks negalėdavo gatvėje pasirodyti ginkluotas — tuoj būdavo vokiečių nuginkluojamas.

Lietuvos pirmųjų kareivių būrelis, su karininku Škirpa priekyje, lipa į pilies kalno viršūnę; visų krūtinėse plaka iš džiaugsmo širdis. Dabar jau visi suprato, kad kels savo laisvės vėliavą. Užlipo į kalno viršūnę, ir iš lengvo ėmė kelti trispalvę. Tuo laiku kareiviai iš šautuvų, karininkai iš pistoletų iššovė į viršų po tris kartus, pagerbdami Lietuvos Vėliavą. Po šūvių pasigirdo sutartinis lietuviškas šūkis: „Lai gyvuoja Lietuva... Valio...“

Tas aidas nuskambėjo per visą Lietuvą, pasiekdamas ošiančias girias, žydinčias pievas, miestus, bakūzes ir kiekvieno lietuvių širdį. Po to karininkai ir kareiviai karštai pasibučiavo paspausdami vieningai vieni kitų rankas. Karininkas Škirpa pasakė prakalbą, kurioje priminė, kad šiandien atlikę svarbų istorišką darbą. Po šimtmečių vergijos šioje savo sostinėje vietoje pirmą kartą pakėlė Lietuvos vėliavą. Gal po kelių metų vėl ją priešai nuplėš, bet šis svarbus žygis neprapuls.

Šis trumpas istorinis įvykis, tai gyvasis šaltinis, iš kurio lietuvių tauta semsis sau tėvynės meilės dvasinių jėgų, iki amžinai plevėsuos lietuvių

tautos simbolis —
trispalvė vėliava.

Šiandien minint 18 metų sukaktuves, tenka prisiminti, kad lenkai spalį 7 dieną, Tautų Sąjungos Komisijai dalyvaujant pasirašė su lietuviais sutartį, kurioje lenkai pasizadėjo lietuvių nebeputli. Tačiau jie niekšiskai ją sulaužė, ir jau spalį 8 dieną puolė lietuvius su dvejomis divizijomis, kur lietuvių buvo vos vienas pulkas. Lietuviai sunkiai kovodami turėjo pasitraukti. Gi spalį 9 dieną jau lenkai paėmė Vilnių, tuo būdu sulaužydami iškilmingai pasirašytą Suvalkų sutartį. Ir ant to paties pilies kalno pakėlė lietuviams vilniečiams vergijos vėliavą.

Liūdna ir pikta daros prisimintus, kad ir lenkai nešė šimtmečius svetimą jungą ir šaukė: „Didžiausia lenkų tautos nelaimė yra tai rusų jungas“. Tačiau vos atgavę nepriklausomybę pavergė klasingai Lietuvos sostinę su trečdaliu visos teritorijos. Dabar mūsų broliai vilniečiai su skausmu šaukia: „Didžiausia mūsų širdgėla ir nelaimė — tai lenkų jungas“. Bet lenkai į jų skausmą atsako kardū ir kalėjimu... Tai negarbinga, skaudu ir žiauru.

Mes išeiviai, Vilniaus reikalu dabar, ateity ir visuomet būkime vieningi. Juo vieningesni būsim mes, mūsų tauta, juo stipresnė bus mūsų valstybė, tuo bus svaresnis Lietuvos tarptautinis lygmuo, bus teisingiau paremiami jos reikalavimai, gerbiamos jos teisės — artėsime į Vilnių.

O Vilniau, keli milijonai lietuvių išsimetę po kampus kampelius pasaulio spalį 9 dieną teturi vieną troškimą — gražinti tave tėvynei.

Jonas Vajevodskis.

Vietoj bombų duona.

Telegrafų pranešimu, ispanų nacionalistai, švęsdami revoliucijos dviejų metų sukaktuves — pasiuntę į Madridą daug savo orlaivių, kurie vietoj bombų išmetė ant miesto labai daug duonos. Miesto gyventojams kurie šiuo laiku beveik baduoja, tas padarė įspūdiu.

Praeitą šeštadienį susituokę „Lietuvio“; Redaktorius Stasys Vancevičius ir Panelė Leokadija Jakiūnaitė.

HITLERIO NORAI.

Gruboniškai apsidirbęs su Austrija ir Čekoslovakija, Hitleris buvo pasizadėjęs nebesikėsinti į kitų valstybių žemes, bet pasitenkinti tuo, ką dabar turi. Daugumas Europos politikų jo pasizadėjimą laiko rimtu ir tikėjosi, kad dabar Europoje karo pavojus prašalintas ir senasis pasaulis galės ramiai dirbti kūrybinį darbą žmonių gerovei esamų valstybių teritorijų ribose. Bet buvo ir tokių politikų, kurie tiems Hitlerio pasizadėjimams netikėjo ir tai laikė nauju Hitlerio politiniu manevru. Ir, žinoma, neapsiriko, nes Hit-

leris nuo Drang nach Osten neatsisakė ir nemano atsisakyti, tik paskutiniu metu pakeitė kryptį kuria veržiamasi į rytus sieks palengva ir atsargiau. Hitleriui geriau patinka taip pat, laimėti karą be karo, gudria politika, kaip padarė su Austrija ar Čekoslovakija.

Šiandien Hitlerio planai esą — pirmoje eilėje užmegsti glaudžius santykius su Prancūzija, atgauti per Didįjį Karą prarastas kolonijas, užmegsti prekybinius santykius su Amerikos Jungtinėmis Valstybėmis ir sudaryti Balkanų valstybių eko-

nomines sąjungas su Vokietija priekyje.

[vykdžius šiuos Hitlerio planus, Europoje karo pavojus, būtų, visai išnyktų, nes pasaulyje politinius — ekonominius reikalus reguliuotų penkios stiprios grupės: Berlynas; 2. Anglijos — Prancūzijos santarvė; 3. Sovietų Rusija; 4. Japonija; 5 Jungtinės Amerikos valstybės su seserimis lotynų Amerikos valstybėmis.]

Didžiausiu Hitlerio laimėjimu esą nepuoli no sutarties sudarymas ir glaudžių politinių santykių užmezgimas su Anglija, kaip broliška germanų padermės tauta. Apie tai Hitleris svaajojęs nuo pirmųjų dienų savo viešpatavimo Vokietijoje. Bet...

Nasiplauna rankas.

Po įvykių su Čekoslovakija, Europos spaudoje vis dažniau daroma priekaištai Sovietų Rusijai, kad neįsikūsi į šio konflikto išsprendimo reikalus. Kada Čekoslovakija buvo prispirta patenkinti Hitlerio reikalavimus, Sovietų Rusija, kuri įvairiomis draugiškoms sutartimis garantavo Čekoslovakijos sienų neįsivaišumą, laikėsi pasyviai ir nerodė tuo reikalu mažiausio susirūpinimo.

Sovietų Rusijos spauda, atremdama tuos puolimus, mušasi į krūtinę teisindamasi, kad Sovietai nieko nežinoję ir kad jos užtarimo nieks neprapės.

„Lietuvio“ Redaktorių STASĮ VANCEVIČIŲ
sukurūsį šeimininį židinį su Panele LEOKADIJA
JAKIŪNAITE sveikina

LIETUVIŲ SĄJUNGA BRAZILIJOJE.

Sp. S-gos „Lithuania“ nariui STASIUI VANCE-
ČIUI ir LEOKADIJAI JAKIŪNAITEI, sukūrusius
šeimininį gyvenimą, linkime laimingo, džiaugsmingo
ir ilgiausio saulėto gyvenimo.

SP. S-GOS „LITHUANIA“ C. VALDYBA.

Redaktoriui STASIUI VANCEVIČIUI ir LEO-
KADIJAI JAKIŪNAITEI, sudariusius išeivio lietu-
višką šeimą, linkime gražios kloties.

Mokytojai: L. Majienė, O. Pažėrienė, L. Gaigalas, S. Bakšys, St. Ivanuskas, St. Jurevičius, J. Jurgilas ir Ed. Pažėra.

SKATYK IR PLATINK
„LIETUVI“

Iš Lietuvos

Seimo nariai išvyko i Varšuvą.

Seimo nariai — savivaldybių departamento dir. Barkauskas ir Valušis išvyko į Varšuvą dalyvauti tarptautiniame parlamente kongrese. Delegatai nusivėzė medžiagos apie mūsų seimo veikimą ir Lietuvos konstitucijos tekstą prancūzų kalba.

Lak. Šaltenis išskri- do i Vilnių.

Į Lenkiją išskrido Amerikos lietuvis lak. Šaltenis, kuris atvežė ir padovanojo Šaulių Sąjungai lėktuvą. Drauge su juo išskrido ir amerikietis Vilniškis. Jie nori susipažinti su Vilniaus krašto lietuvių gyvenimu.

Atvyko Estų kooperatyvų pirmininkas

Į Kauną atvyko estų kooperatyvų sąjungos pirmininkas Poudre. Čia jis susipažįsta su Lietuvos kooperatyvų veikimu. Poudre aplankė Lietūkj, Pienocentrą ir kitas įmones.

Akių gydytojų kon- ferencija Taline.

Taline prasidėjo Baltijos valstybių akių gydytojų konferencija, kurioje dalyvauja ir Lietuvos akių gydytojų atstovai. Konferencijoje, be kita ko, bus aptartas bendros kovos priemonės su trachoma.

Kaune trūksta ge- rų tarnaičių.

Apskaičiuota, kad šiuo metu Kaune esama apie 5.000 tarnaičių, tačiau gerų tarnaičių Kaunui trūksta. Nemaža jų dalis išeina dirbti į įmones. Kadangi jokių perspektyvų tarnaitėms nėra, tai jos mokosi meliau įvairių amatų. Jeigu tarnaičių skaičius ir toliau taip mažės,

tai po dešimties metų Kaune nebeliks nė vienos tarnaitės.

Italai išveja apie 100 Lietuvos žydų.

Italų ministrų kabinetas priėmė įstatymą, pagal kurį visi žydai, gavę Italijos pilietybę po 1919 met. sausio m. 1 d. ir apsi gyvenę Italijoje, per šešis mėnesius iš Italijos turi išsikraustyti. Šis įstatymas iššaukė didelį Kauno žydų susidomėjimą. Mat, Italijoje gyvena apie 100 iš Lietuvos kilusių žydų, kuriems teks iš Italijos išvykti. Į Lietuvos pilietybę jie jau seniai jokių teisių nebeturi.

Rekordinis svečių skaičius Nidoje.

Šią vasarą Nidų aplankė apie 5.000 vasarotojų, arba apie 1.000 vasarotojų daugiau, negu praėjusiais metais. Ypatinai didėja D. Lietuvos svečių skaičius. Šiuo metu Nidoje sezonas jau kaip ir baigtas, tačiau ir dabar yra apie 300 svečių.

Kulautuvoje mano pastatyti kurhauzą.

Kauno apskr. savivaldybė svarsto klausimą apie kurhauzo pastatymą Kulautuvoje. Toks kurhauzas bus tikrai pastatytas. Jis bus labai modernus, su visais patogumais. Jame bus apie 50 kambarių vasarotojams, restoranas, kavinė ir pan. Kiekviena vakara kurhauze gros orkestras.

Lietuvos piliečiai vo- kiečių koncentraci- jos stovyklose.

Vokietijos koncentracijos stovyklose šiuo metu dar yra laikomi keli žydai, Lietuvos piliečiai. Jų tarpe yra laikraštiniškai Funkas ir kiti. Nors vokiečiai mūsų atstovybei Berlyne jau seniai žadėjo Lietuvos pilie-

čius paleisti, tačiau iki šiol jeto dar nėra padarę. Lietuvos atstovybė Berlyne šiuo reikalu daro nauju žygiu.

Ūkininkai stato na- melius savo darbi- ninkams.

Žemės ūkio rūmai pradėjo subsidijuoti tuos ūkininkus, kurie stato namelius savo lauku darbininkams. Manoma, kad per 10 metų tokių namukų bus pastatyta labai daug. Tuo būdu manoma pagerinti žemės ūkio darbininkų materialinę padėtį.

Perkūnas užmušė apie 15 žmonių.

Per paskutines dvi savaites provincijoje įvyko apie 60 gaisrų. Daugumas gaisrų buvo kaimuose. Gaisrų priežastis — perkūnas. Per tą patį laiką perkūnas nutrenkė apie 15 žmonių.

Dar neaišku kur sta- tys cemento fabrika

Rugsėjo mėn. energijos komitetas buvo numates susaukti tarp žinybinį pasitarimą. Tame pasitarime galutinai bus nutarta, kurioje vietoje statyti pirmąjį Lietuvos cemento fabriką. Šiam fabrikui statyti greičiausiai bus įsteigta akcinė bendrovė, kurios akcijas turės ir valstybė.

Manoma, kad ateinančio pavasario pradžioje prasidės cemento fabriko statybos darbai.

Labai perkamos „Nuosavybės“ akci- jos.

Akc. b-vė „Nuosavybės“ kurios tikslas valdininkams pastatyti pigius namus, kad po to jie galėtų juos perimti savo nuosavybėn išmokėtinai ir kuria sudaro daugumas valdininkų ir tarnautojų, netrukus šaukia akcininkų susirinkimą. Šios bendrovės akcijos nepaprastai perkamos. Mažiausiai akcijų rei-

kia pirkti už 1.000 litų. 250 litų reikia įmokėti tuojuo, o kitus galima išmokėti dalimis. Teigiama, kad pastatytuosius namus būsia galima išsimokėti net per 30 metų.

Burm. Merkys vyks i Suomiją.

Rugsėjo 15—16 d. d. Suomijos savivaldybės švenčia 25-rių metų jubiliejų. Tos sukakties proga suomiškai yra pakvieta atvykti į šventę Kauno ir kitų didesnių miestų burmistrus. Teko patirti kad šis pakvietimas yra priimtas ir Lietuvos miestų burmistrų delegacija, su burm. Merkiu priešakyje, vyks į Suomiją.

P. Linkevičius perė- mė Šiaulių m. bur- mistro pareigas.

Naujasis Šiaulių miesto burmistras adv. Linkevičius savo pareigas jau perėmė. Netrukus bus šaukiamas pirmas miesto tarybos posėdis, kuriame adv. Linkevičius ir viceburmistras Petušauskas duos tam tikrus pasižadėjimus savo pareigas sąžiningai eiti.

Mūrinės Lietuvos planas bus įgyven- dintas be svetimsa- lių.

Ryšium su mūrinės Lietuvos statymo projektu, visa eilė užsienio prekybos firmų siūlo Lietuvai paskolą cemento fabrikui ir kitoms mūrinės statybos įmonėms įrengti. Iš tikrų šaltinių teko sužinoti, kad mūrinės statybos planas bus įgyvendintas be užsienio kapitalų, vien tik savo lėšomis. Prie šios statybos prisideda žemės bankas ir taupomošios valstybės kasos.

Vėl bus svarstoma byla dėl elektros.

Vyr. tribunolas rugsėjo mėn. gale svarstys Kauno miesto sa-

vivaldybės ir Kauno elektros stoties kasacinius skundus dėl elektros.

Kaip atsimename, Kauno apyg. teismas iš elektros stoties Kauno miesto savivaldybės naudai buvo atiteisęs apie 154.000 litų, tačiau apeliac. rūmai tą ieskinį sumažino iki 84.000 litų. Kauno elektros stotis prašo šį ieskinį atvesti visai, tuo tarpu Kauno savivaldybė prašo Kauno apyg. teismo sprendimą patvirtinti, t. y. priteisti jai apie 154.000 litų. Šia byla kauniečiai vis dar do didelio susidomėjimo.

Dvarininkai iš Len- kijos grįžta Lietu- von.

Į Kauną atvyko penki dvarininkai, kurie prieš karą Lietuvoje turėjo didelius dvarus ir vėliau buvo pabėgę į Lenkiją. Paklitieji dvarai buvo nusavinti. Dabar jie norėtų susitarti su žemės ūkio m-ja, gal ji suiktų jiems už nusavintus dvarus atlyginti. Jų dvarai buvo Ukmergės ir Panevėžio apskr.

Elektra varomi var- gonai Kaune.

Viena švedų firma šv. Antano bažnyčioje pastatė moderniškus vargonus. Vargonai yra bendrai dar pasaulinė retybė, nes jie neseniai tik išrastai Amerikoje. Jie ypatingi tuo, kad be jokių vamzdžių, elektros pagalba groja įvairias kombinacijas. Jie turi 18 balsų ir 4 laisvas kombinacijas, kuriomis galima sudaryti įvairių muzikos instrumentų imitacija.

Šiais vargonais šv. Antano bažnyčioje koncertavo Švedijos koncertų s-gos direktorius. Koncertas buvo tikrai įdomus. Jo klausėsi netik bažnyčioje buvusioji publika, bet ir būdami namuose net tolimiesiems parapijos gatvių gyventojai. Mat, vargonai labai garsūs ir ypatingai toli prasimuša aidas. Vargonai pastatyti tik bandymui ir, galimas daiktas, kad šv. Antano parapija juos nupirks.

* * *

Daktaras iš San Michele.

(Fragmentas iš knygos „San Michele Knyga“)

(Tasa iš 40 nr.)

P A C I E N T A I .

Ten jis dvejis metus gyveno laimingą gyvenimą, ten ir išsijo gebenomis, kartu su kitais mano šunimis.

Šunį gali išmokyti, beveik ko nori, tik reikia būti kantriam ir jį bičiuliškai padrasinti, duoti biskvītų, kai jis įrodo savo gerą valią ir išmoksta pamoką. Negalima netekti kantrybės, niekuomet nereikia griebtis smurto Mušti protingą šunį — gėda, kuri krinta ant paties šeiminiško Be to, tai psichologinė klaida. Antra vertus, leiskite pridurti, kad piktai šuniukai, lygiai kaip vaikai dar nesąmoningame amžiuje, bet nevēliau, retkarčiais

nusipelno pylos, jei per daug ožiuojasi ir nepripažįsta pagrindinių gero elgesio taisyklių. Aš pats niekuomet savo šunų nemokiau jokių triukų, visai sutikdamas su tuo, kad daug šunų, savo numerį išmoko, jaučia didelį malonumą savo gabumus parodyti. Cirke rodytis yra visai kitas dalykas, tai kiekvieno protingo šuns paniekinimas. Vis dėlto šitie mokytai šunes, apskritai, gerai aprūpinti, kadangi jie šeiminiškai duoda pelno ir ne palyginti laimingesni už savo bedalius draugus, žvėryną gyvulius. Susirgęs šuo duosiu kuone viską daromas, net skausmingai operacijai, jei tik jam bus švelniu, bet tvirtu tonu paaiškinta, kad tatai jam reikalin-

ga ir dėl ko. Neverskite sergančio šuns ešti. Dažniausia, no rėdamas jums įtikti, jis ešs, net jei instiktas jam lieps susilaikyti nuo bet kokio maisto, kas be veiks jį visuomet išgydo. Nereikia rūpintis, kadangi šunes, kaip maži vaikai, gali daug dienų išbūti nevalgę, be jokių blogų padarinių savo sveikatai. Šuo kantriai pakelia didelį skausmą, bet, tikriausia, jam būtų labai malonu išgirsti, kad jūs jo galitės. Gal būt, šunų bičiuliai pajus kokį nusiramimą, kai jiems pasakysiu, kad, mano nuomone, jei ne tokį jautrūs skausmui, kaip yra manoma. Sergančio šuns, jei nėra gyvo reikalo, jokių būdu negalima trikdityti. Labai dažnai nelaiku įsikisimas ak sukliudys gamtos gydymo darbą. Visi gyvuliai, kai jie serga ar miršta, nori, kad juos paliktų ramybėje. Deja! Šuns gyvenimas toks trumpas, ir vissi mes

esame gedęje bičiulio, kurio netekome. Kai jį būsite palaidoje po medžiu sode, jūsų pirmoji mintis, pirmieji žodžiai bus prisiekti, kad niekuomet, niekuomet daugiau neturėsite kito šuns kad joks kitas šuo negalės būti jums tuo, kuo anas buvo. Klystate, kadangi mes ne tą šunį mylime, bet šunį. Visi jei mažiau ar daugiau panašūs, visi gatavi jus mylėti ir būti jūsų mylimi. Iš visų padarų jie visi yra labiausia verti meilės ir, moraliniu atžvilgiu žiūrint, yra tobuliausi Dievo kūrybos atstovai. Jei savo išnykusį bičiulį taip mylėjote, kaip jis buvo vertas, tai neilgai galėsite išverti be kito. Deja. Tas vėl turės su jumis atsiskirti, nes dievų mylimeji miršta jauni. Kai jo valandą bus atėjusi, įsidėmėkite, ką aš čia pasakysiu. Neveskite jį į „asfikcijos kamara“, neprasykite savo jautrios širdies dakta-

ro, kad jam padarytų be skausmo galą su kokios anestezinės priemonės pagalba.

Tai nėra nesopama mirtis, o skausminga mirtis. Šunes dažnai yra tokiomis priemonėmis atsparūs, ir širdį drąskas vaidas yra žiūrėti, kaip dažnai šunes basiai kankinasi ir ilgai nepasiduoda šių dujų ir nuodingų medžiagų veikimui. Nuo dozės, kuri užmuštų žmogų, šuo neretai kenčia nepabaigiamas fizinio ir moralinio skausmo minutes. Daug kartų esu stebėjęs šitokias žudynes „asfikcijos kameroje“ pats daug šunų esu nužudęs anestezinėmis priemonėmis ir žinau, ką sakau. Niekuomet daugiau to nedarysiu. Gerų geriausia yra ką nors paprašyti — žmogų, kurio jūs pasitikite ir kuris šunis myli, tatau būtinai reikalinga, — kad jis nušvestų jūsų šunį į sodą, jam duotų kaulą ir, kai tas jį graus (B. d.)

V. Kemežys.

Lietuvos Jubiliejinis balansas.

Rugsėjo 8 d. įspūdyje ypatingai džiugu ir lengva daryti jubiliejinį dvidešimtmečio balansas. Tos dienos didingos iškilmės, taip ryškiai vaizdavo atgijusias tautos dvasios stiprybę ir didelę pažangą saugumo srityje kėlę ypatingus jausmus. Visuomenę ramino, pavojingiems politiniams sukūriams šių dienų Europoje siaučiant. Savanorius, pergyvenusius visus Lietuvos kovų ir kūrimosi sunkumus, jaudino ir Lietuvos kūryba, kuri iš pagrindų pakeitė laikinąjį sostinę. Daugelis savanorių, nemačiusių Kauno nuo nepriklausomybės pradžios, jo nepažino, juo stebėjosi. Džiaugėsi vyriausybės ir karo vadovybės, nes Tautos šventės diena ir juos paguodė kūrbinio pasitenkinimo jausmais. Respublikos Prezidentas Antanas Smetona per parodą pasakė, kad mūsų kariuomenės pažanga džiugina mus visus ir ypatingai savanorius kūrėjus, galin-

timintis ir svajonėmis vėl pergyventi anuos garbingus laikus, jie suteikė mūsų dvasiai stiprumo ir tikėjimo. Taigi, Vytauto vainikavimo sukaktis yra mūsų stiprybės ir laisvės simbolis. Šiandien neturime vytautiškos Lietuvos nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų. Tačiau vedami vytautiškos vieningos dvasios, kurią įkvepia mums savo idėjomis tautos aukščiausią pagarbą savo dideliais darbais šių dienų mūsų Tautos Vadas Antanas Smetona esame stipri, kūrbinga tauta, kurios jėga šiandien yra vidurinis susiklausymas ir taikos troškimai. Šių dienų Lietuva savo istorinės reikšmės nėra nustoju si. Ji yra viena Europos taikos grandies stipriausių žiedų. Ji dvidešimtmečio kūryboje yra įrodžiusi savo teisę nepriklauso mai tvarkytis ir pajėgumą kurybinės jos nepriklausomybės laikotarpio laimėjimais galėtų didžiūotis bet kuri kita tauta, ken-

Lietuvos kariuonis skaito Respublikos Prezidento raštų rinkinį „Pasakyta — Parašyta“.

čius geriausiai palyginti, kokia ji anuomet buvo ir kokia ji yra dabar.

Jubiliejinį metų balansas darant, negalime praeiti nekonsultavę ir tą didelį sąjūdį, kurį dvidešimtmetis sukėlė visame krašte. Jausmų srityje lietuvius sunkiau išjudinamas, negu kuri kita tauta. Tačiau dvidešimtmečio minėjimai, ruošti per išėjusius metus visame krašte, įrodė, kad lietuvius labai jautrus savo valstybės reikalams. Visur nepriklausomybės sukaktis buvo ypatingu vieningumu minima ir netik iškilėmis, bet ir realiais žygiais. Lietuvos kariuomenė labai stipriai pajuto ne tik moraliai, bet ir materialiai tą didelę paramą, kurią Lietuvos visuomenė, minėdama dvidešimtmetį, jai įvairiausiais ginklais suteikė. Vyriausybės ariniai, dalyvaudami tose gausiose Lietuvos šventėse, irgi negalėjo nejusti, koks glausdus ryšys yra tarp visuomenės ir krašto vadovybės, kaip giliai visuomenė pasitiki tautiškąją vyriausybe ir jos linija, tiek gausių vaisių Lietuvai atnešusia. Per visus minėjimus Tautos Vadui ir vyriausybei buvo nukreipiami kuo šilčiau ir nuoširdžiau žodžiai ir linkėjimai. Tautos Vadas Antanas Smetona per jubiliejinis Vytauto Didžiojo metus pasakė, kad tie metai atskleidė mūsų tautos skaisčiausias, brangiausias istorijos lapus. Jie davė daug s-

tėjusių ir kovojusių dėl savo laisvės ir gražesnės ateities. Dėl to visai suprantamas tas didelis entuziazmas, kuriuo dvidešimtmetis Lietuvoje buvo paminėtas. Jau trumpas mūsų darbų balansas, kurį čia darome, patiesina mūsų jubiliejinis džiaugsmus ir kiekvieno Lietuvos kampelio taip nuoširdžiai šiomet parodytą norą kuo nors sukaktinius metus pažymėti.

Kur tik pažvelgsime, šiandien nudžiugsime dėl savo darbų, taip gausiais vaisiais vainikuotų. Krašto viduje, pergyvenę daug politinių audrų, susilaukėme ramios kūrybos laikų. Tautiškasis režimas, kurio aukščiausias tikslas yra tik visumos gerovė, nugalėjo savo priešus ir šiandien Tautos Vado vytautiška ranka tiesia mūsų tautai vienybę, garbę ir gerovės kelius. Ir užsienio politikoje Lietuva per dvidešimtmetį nemaža sūkurinių pakėlė. Vilniaus klausimas yra vienas skaudžiausių Lietuvos žaizdų, kuri aptemdė mūsų jubiliejinis metus dar savo tamsiu ultimatumo šešėliu. Tačiau tautiškosios vyriausybės kova dėl Vilniaus ir jos laimėjimas to šešėlio negali būti nustelbtis. Haagos Tribunolas 1931 metais yra pripažinęs, kad paimdama Vilnių Lenkija yra sulaužiusi tarptautinę teisę ir ultimatumas šito pripažinimo negali pakeisti. Visos tautos liūdėsį tačiau kelia ta sunki dalia, kuri

K. Č. Lietuvius.

PASAKYK...

Pasakyk, lakus vėjeli,
Kur manoji laimė,
Į kurią keliauti šalį,
Kur man ją atrasti?

Gal keliauti į tėvynę,
Kur laukai žaliuoja? —
Nors keliai man susipynė —
Ją sapne sapnuoju.

Miestai čia, tramvajai ūžia,
Slama sukniš šilko, —
Man meiliau sena bakužė
Ir rugiuos vosilkos.

Aš dar grįšiu į tą šalį,
Kur upeliai šnera,
Nors vargsiu vargų vargelį,
Bet ten miela, gera.

1938. II-16 d.
São Paulo.

Dr. M. Barmak

«Santa Casa» ligoninės Chirurgijos Daktaras.
Bendra klinika ir chirurgija Vias urinarias.
Tratamento das ulceras de estomago e duodeno.
KONSULTORIJA:
Rua Tres Fios, 381 nuo 4 iki 6.30 val. vak. Gyvenamoji vieta: rua da Graça, 193.
Tel. 5-5843.

VISI SKAITO TIK SENIAUSIĄ IR DIDŽIAUSIĄ PIETŲ AMERIKOS LAIKRAŠTĮ „LIETUVIS“

yra ištikusi Vilniaus krašto lietuvius. Tą tautos sielbartą parėzė savo kalboje rugsėjo 8 d. ir Tautos Vadas, pareikšdamas, kad dar yra Lietuvos žemių, įkimo atskirtų nuo mūsų, kur mūsų tautiečiai tebekenčia priepaūdą, kur lietuviškas darbas, kur tautinės sąmonės zadinimas tebėra smarkiai persekiojami. Nėlengvą kovą dėl savo suvereniteto Lietuva yra pakėlus ir Klaipėdos krašte. Tačiau Lietuva, nepažeisdama savo tarptautinių pasižadėjimų, ir Klaipėdos krašte pamažu eina prie to, kad Mazosios Lietuvos kūnas vis glaudesniais ryšiais juogiasi su visos Lietuvos kūnu. Lietuviško švietimo krašte nebebuvo Dabar vidurinėse lietuviškose mokyklose jau mokosi apie 2.000 moksleivių, o lietuviškose pradžios mokyklose apie 25.000 moksleivių. Klaipėdos lietuviai turi savo spaudą, organizacijas, kitas kultūrinės įstaigas, kaip knygynus, vaikų darželius, ir kt. Ir politiškai kraštas vis labiau sąmonėja. Lietuva, būdama griežta taikos šalininkė, yra viena tų valstybių, kuri visą laiką pasiliko ištikima Tautų Sąjungos principams. Siekdama taikos sustiprinimo Rytuose Europoje, ji buvo iniciatorė ir tos santarvės, kuri kasmet vis glaudžiau suriša tris Baltijos valstybes. Tačiau norėdama patikrinti savo taikos siekimus, Lietuva kartu nuolat stiprino ir tobulino savo karo pajėgą.

(B. d.)

Fabrica de Cigarros “SUDAN”

SIUVAMOS MAŠINOS VERTINGOS DOVANOS
ČEKIAI NUO 50\$000 IKI 500\$000

Premijų Sąrašas Nr. 55

1938 m. rugsėjo 16 -- 30 d. laikot.

MĖLYNIEJI KUPONAI SERIJA „F“

Nr. 10.001 iki 10.005	— 5 Siuvamos mašinos su 5 stalč. žinomos markės „Italia“
.. 10.006 .. 10.010	— 5 vertingų peilių rink. iš 48 št.
.. 10.011 .. 10.100	— 90 parkerių su auksine plunksna
.. 10.101 .. 10.110	— 10 čekių po 200\$000
.. 10.111 .. 10.200	— 90 gražių fantaz. portsigarų
.. 10.201 .. 10.300	— 100 gražių elektrinių prosų «Byington & Cia.
.. 10.301 .. 10.400	— 100 čekių po 20\$000
.. 10.401 .. 10.500	— 100 gražių paveikslų aliej. daž.
.. 10.501 .. 10.700	— 200 servizų kavai su 6 puod.
.. 10.701 .. 10.800	— 100 1/2 gražių lėksčių
.. 10.801 .. 11.000	— 200 čekių po 10\$000
.. 11.001 .. 11.100	— 100 kišeninių peiliukų
.. 11.101 .. 11.200	— 100 dėvūčių geriausios pudros
.. 11.201 .. 11.300	— 100 geriausių šepėčių rūbams
.. 11.301 .. 11.500	— 200 dėvūčių geriausio muilo po 3 šm
.. 11.501 .. 11.600	— 100 lėkstelių saldumynams
.. 11.601 .. 11.700	— 100 rinkinių Gillette barzdai skusti
.. 11.701 .. 11.800	— 100 gražių metalinių dėželių pudrai
.. 11.801 .. 11.850	— 50 čekių po 30\$000
.. 11.851 .. 11.900	— 50 puikių gerandinėlių
.. 11.901 .. 11.950	— 50 rinkinių kavai iš 9 puodukų
.. 11.951 .. 11.980	— 30 puikiausių šveicariskų laikrodžių „Orator“ su 15 rub.
.. 11.981 .. 11.990	— 10 čekių po 50\$000
.. 11.991 .. 11.998	— 8 čekiai po 100\$000
.. 11.999 .. 12.000	— 2 čekiai po 500\$000

F U L G O R

RŪKYTOJAMS PUKIŲJŲ CIGARIETŲ

VISADA BUVO IR YRA GERIAUSIOS CIGARIETĖS

DIDŽIAUSIAS DOVANŲ PASKIRSTYMAS RŪKYTOJAMS.

São Paulo 1938 m. rugsėjo 30 d.

FABRICA DE CIGARROS SUDAN.

Stud. Feliksas Stungevičius.

KONSTRUKTYVUS DARBAS.

(Laiškas iš Urugvajaus).

(Tąsa iš 40 nr.)

Ir tą atlikus galima daug lengviau triumfuoti, nes gera žemė ir kitos geros sąlygos bei aplinkybės užtikrina laimingą derlių, jei jo bus siekiama su pasišventimu darbu ir energija. Pripažįstame, kad Pietų Amerikoje yra milžiniški neapgyventi geros žemės plotai, lygūs Urugvajaus žemės kategorijai, bet iki šiol dar neturime nei vienos platesnės lietuviškos žemės ūkio kolonijos. Suaktyvėkime!

Iššiti Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus neapgyventi žemės rajonai siūlo lietuviui žemdirbiui viliojančią ateitį, kurią jis turi stengtis panaudoti savo ir savo tautos labui. Turiu pripažinti, kad praktika bene bus teisingiausia visuose atvejuose, kuriuos tik pažįstu iš literatūros, spaudos informacijų ir iš savo pasikalbėjimų su agronomijos studentais, atvykusiais studijuoti į Urugvajaus Universitetą iš įvairių Pietų Amerikos valstybių, jų tarpe ir iš Paragvajaus ir Bolivijos. Pastarosios dvi valstybės žemdirbiui yra TRAGIŠKOS. Apie Braziliją negaliu pasakyti, nes nesu teiravesis jos sąlygomis.

Urugvajaus žemė derlinga. Labai gerai auga ryžiai kviečiai, linai, įvairiausi vaisiai bei dar žovės. Bet kadangi Urugva-

jus ilgą laiką gyveno ir dabar tebegyvena pirmąją žemės ūkio stadiją — gyvulinkystę, tai dėl tos priežasties dar teuka importuoti kuriuos žemės ūkio produktus iš užsienių (Argentinos, Čilės, Naujosios Zelandijos). Importuojama bulvės ir kt. Ši padėtis Urugvajui skaitoma nuostolinga, todėl tą suprasdama vyriausybė yra pasiryžusi remti europietiško mąsto žemės ūkį savo krašte.

ŽEMEI ĮSIGYTI SĄLYGOS URUGVAJUJE.

Perkant žemę Urugvajuje reikalinga tuojau įmokėti nuo 15 iki 50 % (žinoti iš kurio Banko žemę perkama) nuo įkainotos sumos. Vienas ha. žemės Soriano ir Rio Negro departamentuose (apskričiuose), kur skaitoma pati derlingiausia žemė, turi gerus kelius, gelžkelius ir vandens kelius kainuoja iki 60 dolerių. Salto ir Rivera apskr. nuo 10 iki 30 dolerių, taip pat gera žemė. Išsismokėjimui duoda nuo 10 iki 30 metų, tą nustato Bankas pagal pirkėjo pageidavimus ir išgalę. Už kredituotą sumą reikia mokėti 6% metinių palūkanų.

Sykį nusipirkus bei užpirkus žemę, kolonistas gali gauti kreditan visas žemės ūkio mašinas — traktorius, piau, ašias, griebiamąsias ir kitas mašinas. (B. d.)

Ištautėjimas ir kolonizacija

(Rašo «Lietuviui» Jaunas Ūkininkas).

Kaip žinome, Brazilijoje gyvena nemažas skaičius lietuvių; vieni gyvena miestuose, kiti fazendose, kiti ūkininkauja, dar kiti gyvena šiaip įvairiose vietose. Nors ir nemažai čia lietuvių gyvena, bet taip išsimėtę po plačią Braziliją, kad apie S. Paulo didesnio lietuvių sambūrio nėra. Pas mus dažnai kalbama apie lietuvių nutautėjimą, kalbama, kad S. Paulo lietuvių jaunimas pasiduoda svetimoms įtakoms, kad mažai naudojami lietuviška knyga, ir t. t. Bet, jei jau kalbama apie S. Paulo lietuvių jaunimo nutautėjimą, kur yra lietuviškos mokyklos, organizacijos, knygynai ir t. t., tai ką bekalbėti apie provincijos lietuvių jaunimą, kur visa priemonė kovai su ištautėjimu tik laikraštis, o lietuviška knyga tai yra labai ir labai retas dalykas. Juk daug yra lietuvių, kurie per visą gyvenimą Brazilijoje nėra matę lietuviškos knygos, o laikraštius taip pat ne visi skaito. Tai vyresnio amžiaus jaunimas, o kur tuksantčiai jaunuolių, kurie Lietuva mažai arba visai neatsimena, kurie net ir skaityt lietuviškai nemoka, kas su tokiais daryti? Palikti likimo valiai — nuodėmė, nes po metų kitų jie Lietu-

vai žuvę. Jiems reikia padėti. Bet kas gali ir sugeba padėti, tas gal ir nuo ištautėjimo sulaukys jaunimą. Tai lietuviškos organizacijos, lietuviški kursai, spauda ir kt. Bet kaip tatoi pasiekti?

S. Paulo lietuvių tuo skūstis negali, bet mes, provincijos lietuvių, nieko neturim, ir prie dabartinių gyvenimo sąlygų turėti negalime, nes gyvendami taip išsimėtę negalime tikėtis nei mokyklos, nei kitų reikalingų įstaigų. Čia vienintėlis išganymas, tai planinga lietuvių žemės ūkio kolonija. Bet ir to mes patys pasiekti negalime ir čia mums reikia padėti. O kas gi gali padėti?

Tik tie gali mums padėti kurie rūpinasi lietuvių išeivių gyvenimu, bei jų rėmimu.

Šiandien apie lietuvių kolonizaciją daug kalbama, bet kas iš tos kalbos? Kalba pasilieka kalba, o kolonizacijos klausimas galutinai pribrendęs. Be to, kolonizacija mūsų kolonijai, tai vienas iš svarbiausių klausimų. Jišai reikia realizuoti neatidėliojant.

Jaunas Ūkininkas
Joaquim Tavora, est. Parana.

norintieji gauti aukščiau minėtas sėklas kreipiasi tiesiai į Federalinės Agrikultūros Inspekciją S. Pauly, arba į artimiausius valdžios agronomijos skyrius ankščiau minėtose vietose.

Smulkesnių informacijų teikia inspekcija ir agronomijos skyriai nemokamai žodžiu ir raštu.

GERAS DERLIUS BARÃO DE ANTONINA.

Kolonijoje Barão de Antonina šįmet visai geras derlius. Lietuvių ūkininkai tuo džiaugiasi ir tikisi šiais metais iš savo žemės sklypų turėti nemažą pajamų. Ypatingai geras rugių (varšaučių), kviečių kukurūzų ir kitų javų derlius.

Paskutiniu laiku į Barão de Antonina žada atvykti dar kelias lietuvių šeimas. Dabar šioje kolonijoje žemės jau nešaug te liko, tačiau dar galima rasti nebologų vietų. Barão de Antonina yra, tur būt, vienintėlis žemės ūkio kolonija Brazilijoje, kur gyvena nemažas skaičius lietuvių ūkininkų. Beveik visi lietuvių ūkininkai šioje kolonijoje gyvena gerai ir yra patenkinti. Žemė čia pigi, derlinga ir visi žemės ūkio gaminiai lengvai parduodami, nes pirkliai beveik viską paima tiesiai iš vietos.

V. K-skas.

URUGVAJUJE LABAI MĖGIAMAS „LIETUVIS“

Į Montevideo (Urugvajaus sostinę), kiek žinau, pareina kelios dešimtys egzempliorių Sanpauliškio lietuvių savaitraščio „Lietuvio“. Jį čia prenumeruoja nemaža lietuvių. „Lietuvi“ skaito ne tik jo prenumeratoriai, bet ir jų kaimynai bei pažįstami. „Lietuvi“ mes laikome vienu iš rimčiausių ir įdomiausių laikraščių Pietų Amerikoje. Mes labai pagaidautumėm, kad „Lietuvije“ būtų daugiau žinučių ir korespondencijų iš Urugvajaus lietuvių gyvenimo. Tada „Lietuvi“ skaitytų dar trigubai didesnis skaičius.

J. L.-s.

REDAKTORIAUS ST. VANCEVIČIAUS VESTUVĖS SU P-LE L. JAKIŪNAITE.

Praeitą šeštadienį, spalį 1 dieną vedė „Lietuvio“ redaktorius su panele Lyde Jakiūnaite. Šliubas buvo Šventos Onos bažnyčioje.

Vestuvės įvyko jaunavedžių namuose, rua Afonso Penna, 289 Vestuvės buvo labai jaukios. Į vestuvės buvo atvykęs Lietuvos Konsulas p. Polišaitis su ponia, agronomas Dr. J. Zabrockis ats. kapitonas J. Budzilas (iš Rio de Janeiro), Konsulato sekretorius p. J. Čiuvinškas, lietuvių mokytojai ir šiaip keliolika žymniųjų mūsų kolonijos veikėjų, redaktoriaus draugų ir artimų pažįstamų.

Vestuvių metu labai gražias kalbas pasakė Dr. J. Zabrockis, mokytojas E. Pažėra, mokytojas J. Jurgilas ir J. Januškis. Palin kėta jaunavedžiams gražaus ir laimingo gyvenimo. Po pasakytų kalbų visi svečiai jaunavedžiams sugiedojo „Ilgiausių metų“.

Vestuvės praėjo labai gražiai Šia proga „Lietuvio“ artimesnieji bendradarbiai linki jauna

ŠACHMATININKŲ ŽINIAI.

Mus prašo pranešti, kad visi šachmatų turnyro dalyviai, kurie dar turi trečio (paskutinio) rato nesuloštas partijas, kuo skubiausiai atvyktų jas sulošti, nes norima išvesti galutinį rezultatą. Šachmatininkai renkasi penktadieniais 19 val.

JAU NEDAUG LAIKO.

Kiekvienais metais S. Pauly įvyksta «A Gazeta» dienraščio pastangomis masinis sportininkų miesto bėgimas (São Selvestro). Sveikintinas dalykas, kad daugelis lithuaniečių jau pradėjo sistemingai šiam bėgimui treniruotis. Norint susilaukti gerų šio darbo rezultatų, reikia skyriuose jau iš anksto atrinkti gerus bėgikus, padaryti kelias treningo pobūdžio tarpklubines rungtynes, kad nebūtų, kaip dažniausiai atsitinka, nereikalingas paskutiniu momentu blaškymasis bei dalyvių ieškojimas.

MOKOS «LITHUANIA» — «A. A. SAUDE PUBLICA» 1 : 2.

Praeitą sekmadienį mokiečiai žaidė futbolo rungtynes su stipriausia Bom Retiro rajone futbolo komanda. Oras pasitaikė lietingas, alkštė slidė, tai ir rungtynės negalėjo būti įdomios. Be to, geresnei rungtynių nuotakai labai kliudė teisėjo per daug didelis šališkumas. Dėl šios priežasties žaidėjų tarpe kilo nesu-

vedžiams daug laimės ir geriausio pasisekimo jų gyvenime.

M.

KNYGOS BARÃO DE ANTONINA LIETUVIAMS.

Mokyt. J. Jurgilas per p. Liūdą Majienę iš L. T. J. „Jaunosios Lietuvos“ Sąjungos gavo apie du šimtus gerų lietuviškų knygų, kurios bus išsiuntinėtos interiore gyvenantiems lietuviams. Kelios dešimtys knygų pasiūsta Barão de Antonina lietuviams per Vytautą Klimanską jis ir tvarkys knygynėlį, vėliau bus plečiamas šis jau užmegstas knygynėlis ir steigiama naujų kitose vietose.

DAUGELIUI VAIKUČIŲ SUTVIRTINIMO SAKRAMENTAS.

Sekmadienį, spalį mėn. 2 d. Vila Zelinoje Šv. Juozapo lietuvių bažnyčioje S. Paulo Vyskupui buvo teikiamas Sutvirtinimo Sakramentas. Sutvirtinimo Sakramentą priėmė apie 1.000 vaikučių, jų tarpe nemažas skaičius ir svetimųjų.

sipratimas, ir rungtynės, vos įpusėjus, buvo nutrauktos. Antrosios komandos sulošė 0 : 3 pasekme.

St. Či.

EUROPOS LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS.

Paryžiuje įvykusiose Europos lengvosios atletikos pirmenybėse, kur dalyvavo net 17 valstybių, pirmą vietą laimėjo Vokietija, antrą — Švedija ir trečią — Suomija. Varžybose buvo atsiektos šios pasekmės: 100 m. — Ostendarp (Olandija) 10,5 sek., 200 m. — Ostendarp 21,2 sek., 400 m. — Brown (Anglija) 47,4 sek., 800 m. — Harbig (Vokietija) 1:50,6 min., 1500 m. — Wooderson (Anglija) 3:53, 6 min 5000 m. — Maki (Suomija) 14:26,8 min., 10000 m. — Salminien (Suomija) 30:50,2 min., 110 m. barj. bėg. — Finlay (Anglija) 14,3 sek 400 m. barj. bėg. — Joey (Prancūzija) 53,1 sek., Maratono bėgimas (42 km. 195 m.) — Muinonen (Suomija) 2:37:28,4 val., 4000 m. — Whittlock (Anglija) 4:41:50 val., 4x100 m. — Vokietija 40,9 sek., triokis — Rajassari (Suomija) 15,32 m. suolis į aukštį — Lundquist (Švedija) 1,97 m., rutulio stūmimas — Kreek (Estija) 15,83 m. ir ieties metimas — Schoeder (Vokietija) 49,71 m.

SPORTININKŲ ŽINIAI.

Šiuo pranešama visiems «Lithuanijos» ping-pongistams, kad artimiausiu laiku įvyks turnyras. Tad visi sportininkai prašomi rimtai pasiruošti.

Sp. Vedėjas.

Vietos lietuvių gyvenimas.

VILNIAUS PAGROBIMO SUKAKTUVĖS VIESAI NEBES MINIMOS.

Spalių 9 dieną sukanka 18 metų, kaip Lietuvos sostinė Vilnius vergauja lenkams. Mūsų kolonija kiekvienais metais spalių 9-tąją viešai minėdavo atmintinuosius susirinkimus. Tokį viešą spalių 9-sios paminėjimą ir šįmet norėjo padaryti Lietuvos S-ga Brazilijoje, tačiau tokiam susirinkimui, kuris vietos valdžios įstaigų buvo palaikytas politinio pobūdžio susirinkimu, negautas leidimas. Tokiu būdu šįmet spalių 9-sios viešo paminėjimo mūsų kolonijoje nebus. Vilniaus pagrobimo sukaktuvės minimos mūsų spaudoje.

Spalių 9 dieną kiekvienas lietuvis išeivis paskirai prisimins mūsų senosios tėvynės Lietuvos vergaujančią sostinę Vilnių ir mūsų brolius vilniečius.

SANTOS SUMAZĖJO LIETUVIŲ

Santos mieste pastaruoju laiku lietuvių skaičius dar sumažėjo. Kiek dabar lietuvių gyvena Santos, sunku pasakyti, bet manoma, kad nedaugiau šimto. Kelio link Santos dirba Cia Docas de Santos kompanijoj, kiti prie stie tybos, kavos sandėliuose ir prie kitų darbų. Geriausiai uždirba Docas kompanijos darbininkai, ypatingai, kurie dirba uoste. Tokių uždarbis siekia nuo 500 iki 600 su viršum milreisių į mėnesį. Prie kitų darbų lietuvių darbininkai uždirba žymiai mažiau.

Santos lietuvių gyvena vidutiškai. Daugumas, tiesa pasakius skursta, bet yra ir žmoniškai gyvenančių lietuvių.

Kadangi Santos, dėl mažo lietuvių skaičiaus, nėra jokios lietuviškos organizacijos, jokių

svėikų pramogų, tai yra ir tokių, kurie liuosų laiką praleidžia restoranuose. Aišku, tai yra blogas reiškinys. Restoranuose lengvai praleidžiamas sunkiai uždirbtas milreisas, o jį išleidus reikia skursti. Antra, kaip kurių lietuvių nelaimė, tai „bišiai“. Yra ir tokių, kurie lengvai išmeta sunkiai uždirbtus pinigus lošdami bišiais ir tuščiai tikėdamiesi iš lošimų prasigyventi.

Bendrai imant Santos lietuviai yra neblogi žmonės, darbštūs ir vietinių tarpe turi neblogą vardą. Jei ir pasitaiko vienas kitas mėgstantis išgerti, tai žinoma, toks daugiausia skriaudos padaro pats sau.

Santiškis.

FEDERALINĖ AGRIKULTŪROS INSPEKCIJA DUODA NEMOKAMAI ŪKININKAMS SĖKLAS.

„Lietuvio“ redakcija gavo iš S. Paulo Federalinės Agrikultūros Inspekcijos raštą, kuriame minėta inspekcija prašopaskelbti lietuvių ūkininkų ir kolonistų žiniai apie valdžios duodamas sėklas ūkininkams. Fed. Agr. Inspekcija esanti S. Paulo, rua Libero Badaró Nr. 346 7-o andar, ir per agronomijos skyrius esančius Avaré, Prezidente Prudente, Baurū, Araraquarą, Taubaté, Ribeirão Preto ir Pirassungu, teikia šias sėklas: kukurūzų (milho Catette, tipo de exportação), mamonių (anã C. Martinho 39) ir p.

Sėklos prašantiems siunčiamos iki artimiausios stoties. Kolonistai ir ūkininkai už gautą sėklą atsilygina taip: Nuėmę pirmąjį derlių grąžina gautos sėklos dvigubą kiekį. Persiuntimas inspekcijos sąskaiton.

Visi ūkininkai ir kolonistai,

Moderniški akiniai

Pigiausiomis kainomis gaunami pas diplomuotą optica FOTOPAN Avenida São João, 340

Lietuviams, atėjusiems su šiuo skelbimu duodame specialią 10% molaidą. Taip pat turime didelių foto aparatų pasirinkimą. Ir visas fotografijas.

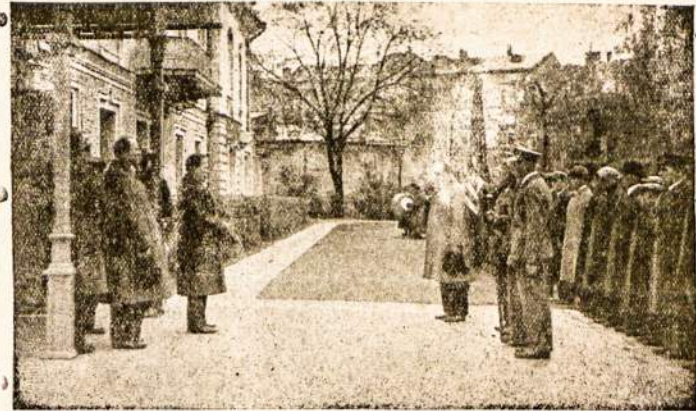
Iš Lietuvos karių iškilmių.

Kariuomenės Vadas brigados generolas Raštikis iškilmių metu kalba.

Lietuvos kariuomenės tankas.

Lietuvos savanoriai, su savo vėlavu atvykę prie prezidentūros pasveikinti Respublikos Prezidentą.

Pulgis Andriušis.

Ant ežerėlio rymoju...

(Lietuva -- Ežerų kraštas)

Senais labai laikais, kai pro siaurės Europą vaikščiojo ledynai, griauždami gilius duobes mūsų gerosios žemės paviršiuje, ir Lietuva nebuvo nuskriausta. Galingi ledų kalnai ir čia suraukšlėjo lygumas, išpūtė kalvas, įtenkė griovius, išnešė gilius daubus, jas pripildydami šalto, skaidraus vandens. Gamta rūpintojėlė nepagalėjo ežerų mūsų tėvynei. Besitrankydamas automobilų aukštaičių vieškeliais, po Zarasų, Utenos apakričius, kelevis kiekviename žingsnyje turi stabdyti mašiną. Kiekvienoje pakalnėje akis pradžiugina vaiskiai blizgūs ežeras, kuriame tvaska vidurdienio saulės spinduliai, puškėna pakrantėse lydžiai, turlena bangoje pulkai laukinių ančių, rimtai nusiteikę paukščiai-naraitvarko neatsargias žuvis.

Neseniai teko važiuoti autobusu į Zarasus. Tarpe kitų ke-

leivių sėdėjo vienas labai neramus pilietis, kuris šokinėjo tai prie lango, tai prie savo kaimynų, prikišęs prie ausies triukšmingai kažką aiškino klausytojams. Iš šalies žiūrint, atrodo, kad jis greičiausiai bus išmetęs baltakės kvortą. Bet vėliau paaiškėjo, kad jis nė sykį savo gyvenime nėra ragavęs degtinės, blaiviausias pasaulyje žmogus.

— Keturiasdešimt metų pasitrankiau po mieląjį pasaulį. Buvau Japonijoje, Sibirijoje, ilgus metus gyvenau Amerikoje, bet štai duodu savo galvą, gražesnių vietų nesu matęs.

Kalnėį pravažiavus, dauboje būtinai sublizga ežeras, o krantuose tyliai ošia pušynėliai, spindi saulėje smiltynas. Ir tokia pati istorija iki pačių Zarasų. Pravažiuojame Šventosios upės tiltą. Pro žaliuojančias lankas tykiausiai sruvena ši gražioji Lie-

tuvos upė, persimesdama iš ežero į ežerą. Pakrantėse skamba dalgiai, dainuoja artojai. Meldynuose, autobuso išgąsdinti paukščiai suklykia, dumia iš krūmo kiškelis. Neramūs keleivis su akiniais atsistoja viduryje autobuso ir surinka garsiai:

— Vyrai, tai štai aš čia esu gimęs! Nieko nebeliko jau. Kaimas išskirstytas vienkiemiais, visi mano draugai išmirė, karė žuvę. Bet pasakykite man, kuriame žemės kampelyje yra gražiau, kaip čia, prie Šventosios, prie ežerų?

Paskui šnekusis keliautojas pasipasakoja turįs du suaugusius, jau vedusius sūnus, kurie gyvena Kaune. Sako, tik trankosi automobiliu. Tokie nepasisekė vaikai.

— Dabar aš juos čia atviliošiu: tegul pamato, kokiame rojuje jų tėvas yra gimęs! — šaukia pasipiktinęs gimdytojas, kuriam po kelių dešimčių metų kaip gyvi stoji kūdikystės vaizdai prie ežerų prie Šventosios.

Dusetiškis, salakėnas, zarašiškis ar uteniškis, patekęs į svetimas šalis, ilgai čia gyve-

nes, kitaip Lietuvos neprisimeina, kaip tiktai prie ežero. Kur mažas būdamas, puškenosi karštos vasaros popiečiais, šiltaisiais liepos mėnesio pavasariais. Kai saulei leidžiantis, pievose pakyla baltas rūkas, kai laumės užkuria savo pečius, meldynuose antys tyllai šaukia savo vaikus poilsio. Žolynai apsidengia vėsiais rasos poteriais, o ežero vanduo tuomet toks šiltas, masinąs!

Yra pasaulyje daug ežeringų kraštų. Keleivius visokiais būdais vilioja šveicariečiai, suomiai, kad aplankyti jų šalis. Tiesa, ten taip pat ežerų kraštai. Bet koks skirtumas! Ten krantai apgaubti žiaurių, uolėtų kalnų. Nuogos, kietos apylinkės didingos, klaidingos. Bet ten nėra to lietuviškojo švelnumo, kuris taip mieliai nuteikia keleivį, besilankančią Lietuvoje. Mūsų ežeras visuomet tyvuliuoja tarp plačių, žaliuojančių margais kilimais pievų, tarp miškeliais apžėlusiu kalnų. Krantuose spindi balto smėlio, kaspiniai, kur taip miela pailsėti po dienos prakaito, po didelio darbymečio triūslo! Lyg didžiojo burtininko,

lyg dieviško audėjo darbas Lietuvos ežerai. Plačiame pievų kiilime įsprauti mėlyni vandėnų plotai, kuriuose dieną ridinėjasi saulės geltonas kamuolys, o naktį plaukioja išblyškęs mėnulių veidas. Į lietuvišką ežerą pažvelgus, sieloje darosi ramu, išsiblaško visi rūpesčiai, žmogui vėl gera gyventi šioje ašarų pakalnėje.

Jau kiek metų, kaip Škotijos ežere Locknesse apsigyveno garsioji pabaisa, kurios dar iki šiandien niekas nėra matęs. Ar tas siibinas gyvena, ar negyvena škotų ežere, bet viešbučiai turi puikias pajamas. Kol Lietuvoje dar nėra taip išplėstas turizmas, ežerų gyventojai nedaro biznio iš savo vandėnų. O pabaisų mūsų ežeruose knibzdėte knibzdė. Reikia manyti, kad po kelerių metų pasaulinėje spaudoje išgirsime žinių ir apie Lietuvą. Rask kurį mūsų ežerą, ne turintį savo baubo-siibino ar kitokios baidyklės! Štai Tauragno ežeras-Tauragnų miestelyje. Gi liausias visoje Lietuvoje ežeras, turįs 64 metrus nuo paviršiaus iki dugno.

(E. d.)

Lietuviška Amerika

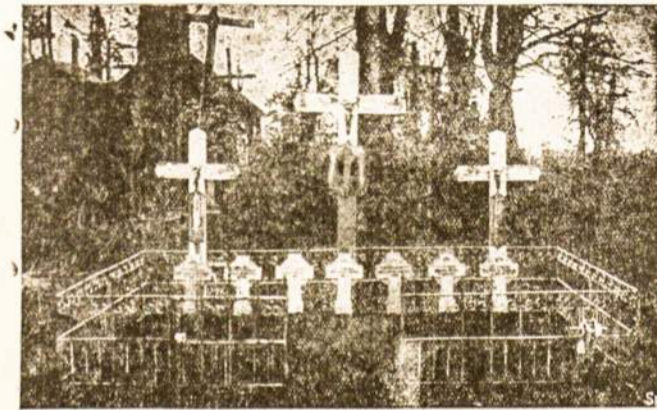
Kasyklos Dabikinės kaimo laukuose. Ūžia motorai 30 m. gilumoj. Didelis kalčių pareikalavimas.

Pačiame Žemaitijos kampelyje, netoli Akmenės miestelio, Dabikinės upės pakrantėse randasi Menčių kaimas. Nedidelis tas kaimas: kokių 12 gyventojų su seno stiliaus trobėmis ir mūrine, didingomis liepomis apaugusia mokykla. Bet šio kaimo laukuose pagal Dabikinę randasi tikrai amerikoniškos kasyklos. Tai kalkakmenio gamyba. Vienas estų inžinierius 1933 metais sumanė šio kaimo laukuose pakasinėti ir paieškoti tinkamo kalkakmenio mūšų cukraus fabriku. Pasirodė, kad akmuo fabriku buvo visiškai tinkamas ir minėtas inžinierius Ernst Hirs, sudaręs tam tikslui bendrovę, pradėjo aktyvų darbą. Ir per eilę paskutinių metų Menčių laukai virto nebeapažįstami: veik hektaro dydžio ir 30 metrų gilumoje duobėse dieną ir naktį ūžia motorai, skamba darbininkų įrankiai. Savotiškas tai darbas. Žiūrėdamas nuo kranto į duobėse 200 darbininkų minią, kuri lupa iš žemės gelmių kietus akmenis, klodus, nenoromis susidarai įspūdis, kad tikrai čionai lietuviška Amerika.

Rodos, ir saulė čionai nežmoniškai karšta. O duobėse tikra pirtis: jokio vėjelio, jokio pavėsio. Saulės spinduliai, atsimušę į baltus akmenis, tartum dar daugiau užsidega ir degina jau ir taip pajuodavusius darbininkų veidus, čiulpia iš jų paskutinį prakaitą. Štai eilė darbininkų ilgais gražtais grėžia šio įstabaus akmenio klodus. Kai grąžtas sklenda virš metro gylio, prieina sprogdintojas ir tam tam tikra sprogstamąja medžiaga skyles užtaiso.

Darbininkai įprastu šablonu iš duobių pasižalina. Pasigirsta kurtūs šūviai ir pamatai, kaip milžiniškos akmenų kolonos išsiveržia į viršų ir suplyšta vie-

toje. Tada darbininkai su kirkomis jas lupa ir krauna į vagonėlius, kuriuos ant kranto stovįs motoras traukia laukan.

Lietuvos karių kapai Širvintuose, žuvusių kovose su lenkais garsiose Širvintų kautynėse, kuriuose lenkų veržimasis gilyn į Lietuvą buvo sulaukytas.

Darbas pavojingas. Pasitaiko, kad vežimėlių traukiant lynas atsikabina trūksta, tuomet vežimėlis pasiūtišku greičiu krenta atgal į duobę ir mirtis tam, kuris būtų ant bėgių.

Šitokiu iš gelmių iškastu akmeniu nupilti išsi Menčių laukų kvartalai. Po tam tikro džiovinimo laiko jie yra siunčiami į cukraus fabrikus, cukraus gamybai. Kadangi cukraus fabriku reikalauja akmenis pristatyti iki tam tikro laiko, tai jų gabenimas į stotį nesustoja nei dieną, nei naktį. Amžinai autosukvežimiu motorai ūžia per Menčių laukus iki artimiausios stoties — Akmenės. Smulkūs cukraus fabriku netinkami kalkakmeniai paliekami vietoje ir deginami į kalkes.

Tam tikslui Akmenės stotyje yra pastatytos dvi moderniškos kultūrinės kalkių degyklos. Tai irgi vienintelės tokios degyklos Lietuvoje. Panašų dar nėra jo-

kioje Lietuvos vietoje. Čionai irgi darbas verda dieną ir naktį. Milžiniški degyklų pečiai be jokios pertraukos dega 9—10 mėnesių. Ypatingai šiais metais kalkių pareikalavimas yra didelis, nes daug pastatų sunaikino gaisrai ir eina atstatymo darbai.

Paskutiniu laiku šiose apylinkėse eina tyrinėjimai cemento fabriku statymo reikalu. Jeigu

da mokslininkai šitai paskirs-

to:

- 1). Vėjas, kuris pajėgia ištempti laivelio būres ir vežti jį vandens paviršiumi, lekia 20.000 metrų per valandą.

- 2). Vėjo, kuris pasuka vėjinį malūną, greitis — 25.000 metrų.

- 3). Vėjo, kuris smagiai įtempia būres ir plūkdo didelius būr laivius, greitis 55.000 m.

- 4). Tas vėjas, kurį mes pap-

dar šitas įvyktų, tai apylinkėi tikrai tiks lietuviškos Amerikos vardas. Ne tik dėlto, kad išdygs naujų rumų ir suskambės nauji motorai, bet ir tai, kad milžiniškos pinigų sumos paliks Lietuvoje. Juk ir cukraus fabriku, kol čia nebuvo atrastas kalkakmenis, gabendavosi jį iš užsienio ir ten palikdavo didelius kapitalus.

Vėjo greitis.

Jūs, mažieji skaitytojai, jau ne kartą esate matę keliu vėjo nešamas dulkes, popierėlius ir visokius šapėlius ir mėgindami su jais lenktyniuoti, ne vienas pagalvojate:

Koks tas vėjas greitas, kad jo ir pavyti negalima!

Ir iš tikro, vaikučiai, vėjas yra greitas. Jo greitį per valan-

rastai vadiname smarkiu vėju, lekia 70.000 m.

- 5). Audros metu vėjo greitis pasiekia iki 80.000 m.

- 6). Smarkiausias viesulas, kuris rauna ir laužo medžius, nuverčia namų stogus, o kartais ir kurį namą sugriauna, per valandą praūžia net 200.0000 metrų.

Tai gi, su vėju lenktyniuoti netik mums, bet ir greitai skrendantiems paukščiams ir greičiausios mašinoms.

L. G.

Vokiečių armijos paslaptis.

Prancūzų žurnalistas La Roe laikraestyje „Pari Soir“ parašė sensacingą reportažą, kuriame jis atidengia vokiečių kariuomenės paslaptis Prancūzijos pasienyje.

Galimas dalykas, kad dėl šio prancūzų žurnalisto reportažo vokiečiai ir uždraudė užsienio čiams lankytis vokiečių pasienio zonoje. Sakytas prancūzų žurnalistas, kuriam pavyko ilgesnį laiką praleisti šiose zonoje ir net atsivežti iš ten nuotraukų, nuodugnai ir tiksliai atpasakoja apie sustiprinimo darbus, kuriuos čia vokiečiai atlieka ypatingai dideliu tempu.

Kaip labai vokiečiai stengiasi sutrukdyti prancūzams, jei ištikus reikalui, pastarieji norėtų siųsti Čekoslovakijai pagalbą, aiškiai matyti iš „Žigfrido“ linijos, kurią vokiečiai pastatė per šešias savaites. Le Roe, kuris kalbėjosi su vokiečių ūkininkais pašalintais nuo savo žemės sklypų, esančių tose pasienio zonoje, iš jų sužinojo, kaip skubiai ir griežtai vokiečių generalinis štabas vykdė savo vyriausybės nutarimus.

Vieną birželio mėn. naktį į tas sritis atskrido vokiečių lakūnai ir bombomis sulėgino jų paviršius. Visus evakuotus kaimus, vokiečių ūkininkų namus vokiečių lakūnai sulėgino su žeme. Ūkininkams buvo duoti labai trumpi terminai išsikraustyti iš savo ūkių. Vien tik pažadus jiems už viską atliginti jie išnešė iš savo ūkių.

Vien tikrai Rhene, rašo tas žurnalistas, tuo būdu buvo sunaikinti 27 kaimai. Ir po kelių dienų didelis darbininkų skaičius tose vietose pradėjo statyti sutvirtinimus. Jau po poros savaičių pats Goeringas apžiūrėjo „Žigfrido“ sustiprinimo liniją. 300.000 darbininkų statė grandines sutvirtinimų, kurie tęsiasi tarp Strasburgo, Reinau ir Mark halsheimo. Šie požeminiai fortai turi elektrinę artileriją, kuri čia yra įvairaus kalibro. Visi fortai pastatyti pagal vieną modelį. Tie fortai iš žemės kyšo vos vieną metrą. 200 metrų nufortuoti atsidurs po mūsų viską naikinančių baterijų ugnimi.

Visi šie Vokiečių įsitiprinimai mums aiškiai parodo, kaip arti į gilumą eina antras sustiprinimo linija, kuri dar yra nebaigta statyti, bet darbai vyksta dieną ir naktį.

Vaikų Kampelis

Našlaitis ir debesėlis.

Plaukia pilkas debesėlis,
Plaukia vienas be draugų.
Liūdi mažas našlaitėlis,
Nebetekęs mylimų.

Našlaitėlis jį lydį
Savo žvilgsniu taip liūdnu.
Prašo, kad jo skausmą didį
Nusineštų jis kartu.

B. Ramunėlis.

ARABO PALIKIMAS.

(Rytų pasaka).

Ali Mahomedas, užbaigęs savo vargus šioje ašarų pakalnėje, nukeliavo į malonųjį Dangiskojo Alacho prieglobstį, ir jo sėla nuėjo į amžinąją Alacho ka-

ralystę, ten iš kur nei ašaros nei maldavimai još nebesugrįžins. Bet atmintis apie mirusį jį Ali Mahomedą pasiliko ir ilgai dar jį minėjo žmonės.

Ilgiausiai minėjo savo tėvą, trys Ali Mahomeda sūnus, kuriems jis mirdamas paliko septyniolika kupranugarių ir liepė taip pasidalinti, kad vyriausiajam tektų pusė visų kupranugarių, antrajam trečdalis, o jauniausiam devintoji dalis.

Paverkė gerieji sūnus savo mirusiojo tėvo, palydėjo jo kūną į kapines ir, sugrįžę namo, tuoj ėmėsi dalintis tėvo palikimą. Tačiau tos dalybos pasirodė jiems sunkesnės negu kad jie buvo manę. Štai skaičiuoja ir taip, ir vis niekaip negali palygti. Pagaliau vyriausias liūdnu balsu tarė:

— Kvailas aš būčiau, jeigu nežinočiau, kad pusė visų kupranugarių, kuri man priklausė, yra aštuoni ir pusė. Tačiau,

kaip gi padalysi gyvą kupranugarį pusiau?

— Man dar sunkiau atskirti savo dalį, susirūpinęs tarė antrasis sūnus. Man tenka šeštoji dalis, kurią sudaro penki ir du trečdaliai kuprio, o juk į tris dalis padalyti kuprio neįmanoma.

Jauniausias, gerai žinodamas, kuri palikimo dalis jam tenka, tylėjo. Nutilo ir kiti broliai, nes suprato, kad taip pasidalinti tėvo palikimo negalės.

Po kiek laiko vyresnysis vėl prabilo:

— Žinote ką? Juk jūs pilnai sutiksite, kad pusė bei trečdalis kupranugario nieko nereikškia, tad atiduokite man pasiimti devynis, o ukusius judu be jokio vargo pasidalytis.

— Ne, nesutinkame! — vienu balsu suriko abu jaunesnieji.

— Juk tau ir taip didesnė dalis tėvo palikimo tenka, o tu dar nori mus nuskriausti. Daug sąžiningiau būtų, jei tu pasitenkintum aštuoniais kupranugariais.

— Ne, niekad! — tas priešta-

rauna tėvo valiai ir aš su tuo nesutinku.

Ilgai ginčijosi Ali Mahomeda sūnūs ir pagaliau, nesurdę būdo, kaip tėvo palikimą pasidalyti, sutarė eiti pas pagarsėjusį savo išmintimi ir teisingumu deri visą senį Ibrahimą.

Senis dervišas, išklausęs jaunikaicijų skundą dėl savo tėvo palikimo ir kurį laiką pagalvojęs, tarė:

— Nubausk mane Alache, jei gu aš kaltinčiau jūsų tėvą už negerą palikimo paskirstymą, bet visgi ir aš randu kad septyniolikos kupranugarių padalyti į dvi lygias dalis negalima. Aš esu neturtingas ir turiu štai tik vieną šį kupranugarį, bet norėdamas palengvinti jums įvykdyti mano draugo Ali Mahomeda valią, atiduodu jį jums. Manau, kad iš kupranugarių jums pasidalyti nebus sunku.

Jaunikaičiai ilgai spyrėsi, nenorėdami priimti gerojo Ibrahim aukos, bet šis privertė juos priimti sakydamas:

— Jaunieji mano draugai!

Žinokit gerai, kad turėti vieną kupranugarį, ar neturėti nei vieno, tai tas pat. Aš vis tiek esu neturtingas, bet už tai džiaugiuosi, kad galiu padėti jums. Jūs žinote, kad Alachas teisingas ir, jei jis panorės, man mano kupranugarį sugrąžins.

— Jaunieji arabai, gražiai padėkoję gerajam dervišui, parsivedė gautą kupranugarį namo ir tuojuo ėmė dalytis tėvo palikimą. Ir koks jų buvo nustebimas, kai kiekvienas savo dalį atsimeš pastebėjo, kad vienas kupranugaris palieka.

— Stebūklai! sušuko jauniausias.

— Negalimas daiktas! — sako vyresnysis, — matyti mes suklydome dalydamiesi.

Ir vėl jie dalijasi ir vėl gausi tas pat. Pagaliau įsitikino kad aštuoniolikos kupranugarių pusė yra devyni, trečdalis — šeši ir devintoji dalis — du, o devyni, šeši ir du tai septyniolika.

Vertė Ž. D.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontrak-
n visokius liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Cha-
madoms ir pilietybės įgijimui.

Daktaras

A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, ve-
nerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 sobr. (kampas Boa Vista ir 25 de
Março) 2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

„Kadernetos“ (Carteira de identidade)

tik 80\$000. Einant įstatymu Nr. 406 privaloma kiekvie-
nam svetimtaučiiui. Išsiimkite „kadernetą“ negaišdami laiko

Dr. De Thimé rua Direita, 36 1° andar, sala 10.

Dr. Paulo Licciardi

Santa Casa Gydytojas-Operatorius

SKILVIO, KEPENŲ, UTERO, OVARIJŲ, MĖNESINIŲ PER
TURBACIJOS, HEMORAGIJOS, Sifilio ir venerinių ligų gy-
dymas. REUMATIZMAS ir vyrų bei moterų chroniška ir
aštri GONOREJA gydoma pagal naujausius medicinos pro-
cesus. Egzema, kojų prakaitavimas, cukraus liga. Ben-
dras gydymas anemijos, liesumo, negalavimų, lytiško sil-
pnumo ir t. t. Eendra chirurgija.

Konsultorija ir gyvenamoji vieta RUA SILVA PINTO, 444
Priėmimas nuo 11 iki 12 val. ir nuo 15 ligi 20 valandos
vakaro. Tel. 5-4175. KVIECIAMAS VYKSTAI NAMUS BET
KURIAJ VALANDĄ DIENĄ IR NAKTĮ.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas São Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės
pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai
ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5.
Telef. 2-4214. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 v. v.
KALBA LIETUVIŠKAI.

PIJAUS RUTKAUSKO

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVYKLA

„ROYAL“

Atlieka darbą greitai, sąžiningai, gražiai, punktualiai ir
pigiau negu kitur. Siuvama pagal naujausių madų mode-
lius. LIETUVIAMS NUOLAIDA.

Didelis įvairiausių medžiagų (vietinių ir užsieninių) pa-
sirinkimas.

SIUVAME IR IŠSIMOKĖJIMUI LABAI LENGVOMIS SA-
LYGOMIS. UŽEIKITE ĮSITIKINTI!

Rua Duque de Caxias Nr. 627 S. Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr.

São Paulo. Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir São
Pauly, su daugelio metų prakti-
kos. — Blombuoja dantis už
10\$000 su parcelana, arba sidab-
ru. — Darbas garantuotas. Trau-
kia dantis be skausmo už 5\$000
Atidaryta dieną ir naktį.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto-
grafijų srity. Specialybė pa-
didinime, o taip pat su da-
žais.

Darbas greitas, sąžiningas
ir pigus. Vyksta į namus fo-
tografijų reikalais. Daro iš-
fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua S. Caetano, 447 (sen.

nr. 111). Tel. 4-5576 S. Paulo

Didžiausia naujiena

Kiekvienam įsidėmėtina!

„Lietuvio“ Administracijoje

galima gauti įvai-

riausių LIETUVIŠKŲ KNYGŲ IR

LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.

Knygų ir plokštelių pasirinki-
mas didžiausias ir kainos labai
priimanamos. Užeikite įsitikinti.

Atskirai skelbsime knygų ir plo-
kštelių katalogą su kainomis.
Taip pat galima gauti Lietuvos

Vyčių ir šiaip įvairių paveikslų
bei Lietuvos vaizdų atvirukų.

Knygos, vyčiai, paveikslai ir
atvirukai užsakant siunčiami ir
į provinciją registruotu siunti-
niu. Už kiekvienos knygos ir

paveikslų persiuntimą imama 800
reisu. Siunčiant didesnį kiekį
persiuntimo išlaidos mažesnės.

P pinigų ir užsakymus, siųsti šiuo
adresu:
„LIETUVIS“ CAIXA POSTAL
1767 SÃO PAULO. Asmeniškai
kreiptis: Rua Bandeirantes, 474
S. Paulo.

Pastaba: Siunčiant pinigus reiki-
a pažymėti laiške kokiam rei-
kalui jie siunčiami ir nurodyti
AIŠKŲ IR TIKSLU SAVO ADRE-
SA. Plokštelių į provinciją ne-
siunčiamos.

Pasinaudokite proga šiandien
pat!

Lietuviška

Spaustuvė

BALTICA

Labai pigiai ir gražiai
atlieka visus spaustu-
vės darbus.

Lietuviams nuolaida.

Užeikite įsitikinti

A. BUMBLIS

R. João Theodoro, 194

TEL. 4-2640

Lietuviškos muzikos ir dainos koncertai

Gautos iš Kauno naujausios lietuviškos plokštelės
(Demonstruojamos su garsiakalbe mašina)
SEKMADIENIAIS, SVENTADIENIAIS IR VISOMIS DIE-
NOMIS NUO 2 VALANDŲ DIENOS! VAKARAIŠ STY-
GŲ ORKESTRAS (TRIO)
Lietuvių Užeigoje

BAR RIO BRANCO

Rua Visc. Rio Branco, 461 Tel. 4-2435
S. Paulo.

Sklypai Villa Lucia

Villa Prudentes rajonas neapsakomai progresuoja. Gera
padėtis — didelė ateitis. Liko nedaug sklypų.

Parduodame prieinamomis išsimokėjimo geriausiomis sąly-
gomis, mėnesinėmis ratomis per 7 metus be užstato, su mažu
našu. Pasinaudokite proga. Duodame medžiagą greitai sta-
tybai.

Bondės Villa Prudente ir autobusai Villa Zelina.

Raštinė Vietoje.

„Lietuvis“ ir lietuviški laikraščiai

pardavinėjami:

SÃO PAULO MIESTE:

1. Ant Largo da Sê prie laikrodžio ir «bondžių» galeri-
jos; 2. Prie centralinio pašto laiptų ir kampo. Bom Retiro ra-
jone: 1. Baužio krautuvėje, 2. Silva Pinto ir Rua J. Paulino
laikraščių kioske, 3. «José Paulino» vaistinėje, 4. Geneviškus
krautuvėje, 5. prie Luz tilto, 6. Luz stoties kioske. Mokos rajone:
1. Rua da Mooca ir av. Pres de Barros kampo laikraščių
kioske, 2. Dr. V. Kudirkos mokykloje, V. BELOS IR V. ZELI-
NOS Rajone: 1. Vygelio krautuvėje, 2. Vytauto Didžiojo mokykl.
V. ANASTAZIJOS rajone: 1. Lapos kioske, (Lapoje) 2. Kirilaus-
ko krautuvėje ir pas Skadą. NOITE IR BRAZ stoties kiosku-
se. SÃO CAETANO stoties kioske. PARQUE DAS NAÇÕES
Maironio lietuvių mokykloje, SANTOS MIESTE: Santos stoties
kioske. RIO DE JANEIRO MIESTE: 1. Pas p. p. Ramanauskus,
rua Bella 130 ir pas Polykarpą Labedevą, av. Mém de Sa 110

PASTABA: Be aukščiau paminėtų vietų «Lietuvį» ir laikraš-
čius iš Lietuvos bei kitur pardavinėja mūsų platintojai visuose
lietuvišiais apgyventuose rajonuose išnešiodami po namus.

Seniausia Lietuviška Siūvykla Mūsų Kolonijoje

„KAUNAS“

Kaune diplomuoto siuvėjo JUOZO ŠLIKTOS

Didelis gerų ir modernių medžiagų pasirinkimas.
Medžiagas perku didelėmis partijomis pigiau, todėl ir kos-
tumai mūsų siūvykloje pigiau, kaip kitur.

Taip pat turime gatavų kostiumų ir kelnų šlapintos medži-
gos siūtų mūsų siūvykloje.

Kelnės ant užsakymo vilnonės medžiagos tik 3\$8000.

Rua Duque de Caxias Nr. 40 (Prie Sorocabano stoties) S. Paulo

Laivakortės Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Parduodame laivakortes pigiausiomis, ne-
gu kur kitur kainomis. Duodame patari-
mų visais išsivystymo klausimais. Negalin-
tiems atvykti į São Paulo į užklašimus
atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai
arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą
litais per Lietuvos Banką.
Perkame ir parduodame dolerius ir
kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis.
Patarnavimas greitas ir sąži-
ningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA

Įkurta 1900 m.

Rua Maua 207 kampas rua Conceição prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai.
Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

Ivairios žinios

Frankas spaudžia vyriausybinkus.

Paskutinėmis telegramų žiniomis, Ispanijos sukilėliai, paskatinti vokiečių ir italų politiniais laimėjimais, sukruoto smarkiau spausti vyriausybinkus. Ypačiai šiomis dienomis jiems pasisekė Ebro fronte, kur užėmė Gandeza — Rio Ebro gelžkelio liniją ir kelis mažesnius miestelius. Čia jie smarkiai pasistumėję pirmyn. Vyriausybinkai nusiskundžia, kad Franko aviacija kas kart vis dažniau bombarduoja juos.

Japonai pralaužė Hankeu frontą.

Pranešimu iš Nankino, japonų kariuomenė šiomis dienomis smarkiai pasistumėję pirmyn pralauždama Hankeu užvarą ir pasiimdama, keletą gana svarbių strateginių punktų. Upės Yangtse pakraščiu užimta dvi stiprios tvirtovės saugujosios gelžkelių į sostinę. Gelžkelis taip pat atsidūrė japonų rankose. Dabar stipriausios japonų karinės pajėgos traukia gilyn į kraštą.

Išvyko DULR Pirmininkas p. R. Skipitis

Ketvirtadienį pietiniu traukiniu iš São Paulo, lydimas Konsulato sekr. p. Remenčiaus, išvyko DULR Pirmininkas p. R. Skipitis. P. Skipitis S. Paulo lietuvių kolonijon atvyko rugpjūčio mėn. 2 d. taigi mūsų tarpe išbuvo virš dviejų mėnesių ir per tą laiką gana nuodugniai susipažino su kolonijos gyvenimu bei ekonominiu stoviu. Iš Santos uosto General San Martin laivu vyksta į Argentina, kur mano taip pat pabūvoti ilgesnį laiką ir pamatyti Argentinos lietuvių kolonijos gyvenimą. Po to, vėl grįš į S. Paulo lapkričio mėn. pabaigoje. Grįždamas p. Skipitis mano užsukti į pietinius Brazilijos Rio Grande do Sul, Santa Catarina, Parana ir Mato Grosso estadus platesniam susipažinimui su Brazilijos žemės ūkiu

ir jo pelningumu, kadangi mūsų kolonizacijos klausimas dabarty pasidarė ytin aktuoliu, tai įgyta patirtį p. Pirmininkas mano tam reikalui ir panaudoti.

Lietuvon p. Skipitis mano grįžti apie Kalėdas. Pakeliui dar užsuks ir į Rio de Janeiro.

Pasiūkavo taikos labui.

Pastarųjų laikų politiniai įvykiai ir Čekoslovakijos padalinimas nustebino visą pasaulį ir kai kurių šalių politikus priverė rimtai susimąstyti. Ir ištikro, kas gi galėjo tikėtis, kad viena iš kultūringiausių ir visais atžvilgiais tvirtesniųjų valstybių, galėjo kristi, militaristinio fanatiko Hitlerio užgaidų auka. Juk ši šalis ne tik savo militaristiškos pajėgomis, moderniausiasiais ginklais ir geriausia Europos kontinente aviacija, bet ir kai kurių didžiųjų valstybių draugiškoms sutartimis buvo apsidraudusi savo teritorijos neiščiūpinti. Bet ar tas ką padėjo? Vos tik suzvargėjo pražūtingi karo ginklai, tuoj ji kukliai nulenkė savo sprandą ir leido grobonims baltajam ir juodajam arui išdraskyti savo valstybės kūną. Ar tai baimė prarasti savo nepriklausomybę ir žūti kare? Ne tai ne baimė, o tik kilnus kultūringos šalies pasiaukimas, kad išgelbėtų milijonus gyvybių kurių beabejo būtų pareikalavęs žiaurus karo dievaitis.

Dabar didžiųjų potencijų galvos sau laurų vainikus pinasi, kad girdi jų pastangų dėka išvengta karo. Bet ar tai jų nuopelnas? Ne tai nuopelnas pačios Čekoslovakijos, kuri didžiausią savo auką sukrovė ant pasaulio ant laikinos taikos, aukuro. Juk ji ir kare ne ką daugiau būtų pralaimėjus.

Pasikeitė Čekoslovakijos Vyriausybė.

Del pastarųjų įvykių atsistatydinimo privertusių pakeisti Čekoslovakijos užsienių politiką, atsistatydino tos šalies prezidentas Benešas ir ministrų kabinetas. Laikiną vyriausybę sudarė Gener. Syrovky, kuris tuo

tarpu yra ministru pirmininku ir karo ministru. Naujame ministrų kabinete dabar pasiliko tik 14 ministrų, anksčiau buvo 18.

Pirmaeiliu naujosios vyriausybės uždaviniu yra konsolidacija likusių Čekoslovakijos tautos ir galutinas santykių suregulavimas su Lenkija ir Vengrija.

Žada pasidalinti Portugalų kolonijas.

Per pasitarimą Miuniche Hitleris buvo užsiminęs Čemberleinui ir apie savo kolonijas. Tuo tarpu Hitleris reikalauja Belgų Kongo, Kameruno ir Togo sričių, kurias iki šiol valdė Portugalija. Tame pasikalbėjime buvo užsimita, kad kolonijos turėtų priklausyti tik didžioms valstybėms. Čemberleinas tam nėsas priešingas ir spėjama, kad greitai laiku, minėtų sričių klausimas bus išspręstas Hitlerio naudai.

Ir Prancūzija pakeipė savo politikos gaires.

Po pasitarimo Miunchene, Prancūzija ėmė rodyti didesnę savo

Gdynia - Amerika

Linhas de Navegação S. A.
Pietų Amerikos linija
Laivų išplaukimas iš Santos į Rio Grande, Montevideo ir Buenos Aires

S/S PULASKI
13/X ir 15/XII 1938 m.
S/S KOŠCIUSKO
11/XI 1938 ir 13/I 1939 m.
Laivų išplaukimas iš Santos į Rio de Janeiro, Bologne s/m, Kiel, Holtenau ir GDYNIA
S/S PULASKI
26/X, 28/XII 1938 m.
S/S KOŠCIUSKO
23/XI 1938 ir 25/I 1939
Konfortas, higiena, geras maistas. Nuolaida laivakortėms į ten ir atgal.
Puikiai patogumai 1, 2, ir 3 klasės kabinose.
Laivakortės parduodamos:
S. PAULO, RUA LIBERO BADARÓ, 561
sobreloja. Tel. 2-3851
Agencia Poloneza de Viagens.

DR. BORIS CHIPIAKOFF
RUA YPIRANGA, 193 (kertė rua Santa Ephigenia)
Telf. 4-0316
Vidujinės, nervų, odos ligos. Speciali venerinių ligų klinika. Visiškas genovėjų išgydymas per 10-15 dienų su garantuota. Konsultorija atidaryta iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

SKELBIMAS TIK „LIETUVY“

palankumą Italijai ir Anglijai ir reikia tikėtis, kad tas palankumas išsivystys į glaudžius tu šalių santykius. Santykių su Italija klausimas galutinai išspręstas greitai laiku jei tik Italija atšauks savo kariuomenę Ispanijos. Tuomet Prancūzija pripažins Italijos imperijai Abisiniją ir Franko valdžią Ispanijoje. Anksčiau Prancūzija tokios politikos iš tolo kraštėsi, tačiau dabartiniu laiku net ir senatas 286 balsais prieš 4 jai pritarė.

Hitleris džiaugiasi.

Šio mėn. 6 dieną Hitleris pasakė dar vieną savo politinę kalbą, kurioje pažymėjo, kad iki š. mėn. 10 dienos Sudetų kraštas galutinai bus priskirtas prie Vokietijos. Tai esą svarbiausias įvykis, kuris davęs garantiją iigametei pasaulinei taikai. Dabar, girdi, visi galės laisviau atsikvėpti ir ateinančios Kalėdų šventės bus linksmos ne tik vokiečių tautai, bet ir visam pasauliui.

PORTUGALŲ IR ANGLŲ KALBŲ SPECIALISTĖ.

Per 25 pamokas moderniausiasiais ir geriausias metodais išmoko kalbos. Mokymų veda 6 kalbomis. Pamokos iki 22 val. Kainos pigios — 4 asmenų grupė po 20\$000. Teirautis iki 19 val. Largo da Sè. 59, 2º andar, sala 14. Thamara.

Alfaiataria Estan

Stasio Šliktos Siu- vykla „Estan“

RUA CONCEIÇÃO, 79-A [prie Luz stoties] Tel. 4-1940 yra žinoma visai lietuvių kolonijai. DIDELIS PUKIAUSIŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS. DARBAS GREITAS IR SAŽINGAS. Prie siuvelyklos veikia moteriškų rūbų skyrius, kur siūvami paltai ir kostiumai. Šį siuvelyklą atidare skyrių ant rua Dr. Almeida Lima, 19.

Brazilijos Žinios.

Skaudi lėktuvo nelaimė.

Praeitą seštadienį pakeliui į Rio de Janeiro ties Laranjal miestu nukrito dvimotorinis valdiškas brazilų lėktuvas. Lėktuvu skrido Dr. Paulo de Faria, Dr. Arnaldo Motta, leit. Adolfo Padilha, Dr. Gussy de Almeida Junior. Visi aukšti valdininkai. Per katastrofą visi skridusieji žuvo. Lėktuvą valdė inž. Arnaldo Alves Motta. Spėjama, lėktuvo katastrofa bus įvykus dėl kuro stokos. Dėl šios skaudžios nelaimės buvo paskelbta trijų dienų gedula.

Zemės Ūkio Ministerių Konferencija.

Artimiausiu laiku Montevideo mieste įvyks Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus žemės ūkio ministerių konferencija, kuri taršis dėl bendresnės šių trijų valstybių ūkio politikos.

— Taikiu būdu išspręsdus Europoje Čekoslovakijos — Vokietijos konfliktą ir Brazilijoje ekonominis ir finansinis gyvenimas įėjo į normalias vėžias. Svetimų valiutų kursas vėl pakilo.

JUOKAI.

SAVOTIŠKAI SUPRATO.

Vienas jaunas vyrukas važiuoja savo automobiliu Londono gatvėmis. Viena ranka laiko vairą, o kita apkabinęs šalia sėdinčios mergaitės liemenį. Polcininkas, pamatęs tai, šaukia:

— Alio! Imkite abiem rankom — O kuo aš vairuosiu? — atsakė vyrukas.

KAS TURITE ĮRISIMUI KNYGŲ kreipkitės pas Kostantą Činčiką rua Taquary, 92 (Mokoje). Knygų įrیشimo specialistas. Atlieka darbą greitai, sąžiningai ir daug pigiau negu kitur.

SKAITYK IR PLATINK

«LIETUVI»

Tik 54 kilometrai nuo S. Paulo miesto, gražioj ir sveikoj vietoj gali puikiai isikurti

50 LIETUVIŲ KOLONISTŲ ŠEIMŲ

Užperkant ūkį tik su 500 milreisy įnašo ir likusių sumą išmokant per daug metų prienamiausiomis sąlygomis. Žemė su stambiu mišku. Garantuotos galimybės uždarbui ligi 400\$000 į mėnesį kiekvienam suaugusiam žmogui vietoje. Net mažamečiams vaikams yra vietoje lengvo ir pelningo pašalinio uždarblio. Kiek vienas naujakuris prie geros vaivos gali labai greitai laiku tapo stipriu ir nepriklausomu ūkininku. Naujakuriams duodamos virsti klos lengvatos.

Lietuvių kolonijos steigimas šioje vietoje jau pradėtas, nes jau keletas rimtų lietuvių kolonistų ten apsigyveno ir pradėjo kurtis. Patartina kiekvienam lietuviui kolonistui neatidėliojant šioje vietoje įsigyti žemės sklypą, kur jo ateitis bus visada užtikrinta.

Dėl smulkesnių žinių kreiptis į EMPREZA DE TERRAS E COLONIZAÇÃO PIRATININGA. Rua Libero Badaró, 488 4 andar, sa la 38 S. Paulo.

Ten pat galima gauti SVEIKŲ PATARIMŲ dėl giminių bei draugų persikvietimo iš Europos.